

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Bestuursdepartement Directie Wetgeving en Juridische
Zaken
Postbus 20301
2511 DP DEN HAAG

Vertrouwelijkheid
intern
Ons kenmerk
V018-2024

Datum 21 juni 2024
Onderwerp Consultatiereactie Veiligheidsberaad op Coördinatiewet
uitzonderingstoestanden

Geachte heer, mevrouw,

Op 24 april 2024 is de wijziging van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (Cwu) in internetconsultatie gegaan. Reden voor de wijziging is de modernisering van de Cwu en de wijziging van enkele andere wetten. Per mail heeft u gevraagd hoe het Veiligheidsberaad staat tegenover het ontwerpvoorstel.

De wijziging van de Cwu maakt onderdeel uit van het moderniseringstraject staatsnoodrecht. Deze wet vormt een fundament van het stelsel van staatsnoodrecht en regelt de procedures voor het in en buiten werking stellen van noodbepalingen in een noodtoestand. Ook bevat deze de procedure voor het afkondigen en beëindigen van een noodtoestand.

U stelt voor om de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden op drie punten aan te passen:

1. Het laten vervallen van de beperkte noodtoestand.
2. Bij het afkondigen van een noodtoestand en het in werking stellen van noodwetgeving kan voortaan volstaan met één koninklijk besluit in plaats van twee.
3. Het wordt mogelijk om de noodtoestand te beperken tot het Europese deel van Nederland of tot één van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en/of Saba.

Voor de uitvoering van crisisbeheersing binnen de veiligheidsregio's hebben deze aanpassingen geen noemenswaardige consequenties. De noodzaak om tot procedurele aanpassingen en vereenvoudigingen te komen wordt door de veiligheidsregio's onderschreven.

Wel is het Veiligheidsberaad van mening dat de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden onvoldoende handvatten bevat voor het beoordelen van het voortduren en beëindigen van de noodtoestand. Het gebruik van buitengewone noodmaatregelen zou het Veiligheidsberaad inziens niet langer mogen duren dan strikt noodzakelijk. Het is raadzaam om hiervoor richtlijnen te ontwikkelen.

In het verlengde van deze consultatie vraagt het Veiligheidsberaad in het kader van het moderniseringstraject staatsnoodrecht aandacht voor het functioneren van het

noodrechtstelsel als geheel en samenhang in aankomende wetswijzigingen. In tijden van rampen en crises zijn heldere verhoudingen tussen het klassieke staatsnoodrecht (met koninklijk besluit procedure) en het overige noodrecht (waaronder crisisrecht), inclusief de op- en afschaling in gezagsverhoudingen essentieel. De Commissie-Muller heeft in dat licht bij de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's een integratie van het noodrecht met onder andere de Wet veiligheidsregio's gesuggereerd. Een dergelijk totaaloverzicht over het stelsel van staatsnoodrecht in brede zin ontbreekt nu, terwijl ook de Raad van State in haar ongevraagd advies heeft benoemd het stelsel van staatsnoodrecht in brede zin als geheel te bezien.

Het wet voor wet in consultatie brengen, brengt het risico met zich mee dat er leemtes of onduidelijkheden blijven bestaan over rollen en verantwoordelijkheden en de verhoudingen daartussen. Voor het slagvaardig optreden in samenwerking tussen Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten en met het functionele gezagen is helderheid hierover echter van cruciaal belang. De keuzes die in het samenspel bij opschaling worden gemaakt, vindt het Veiligheidsberaad nu nog onvoldoende uitgewerkt.

Vanuit dit perspectief geeft het Veiligheidsberaad de volgende aanbeveling bij de modernisering van het staatsnoodrecht in zijn algemeen: verhelder de verhouding tussen de overheden in de algemene keten-opschaling onderling en in relatie tot de functionele ketens in tijden van nood. Dit kan effectief bereikt worden aan de hand van drie adviezen:

1. Bij een ramp of crisis moeten (autonome) bevoegdheden tot lokale handhaving en openbare orde en veiligheid zo veel mogelijk bij de burgemeesters (of voorzitters) blijven. Voor eenvormigheid in uitvoering, handhaving en communicatie is een landelijke coördinatie of sturing zeer wenselijk, maar wel met inachtneming van lokale autonomie.
2. Bij bovenregionale, waaronder landelijke, crises is in het wettelijke stelsel nog onvoldoende helder geborgd hoe de diverse overheidsgezagen zich tot elkaar verhouden. Maak helder hoe de verhoudingen zijn tussen alle partijen, die betrokken zijn en gecoördineerd samenwerken bij bovenregionale crises. Dit geldt voor zowel het moderniseringsprogramma van staatsnoodrecht, als de herziening Wet veiligheidsregio's,
3. Zorg voor een goed vangnet tegen lichtvaardig gebruik van noodrecht.

Ik vertrouw erop dat u bij de nadere uitwerking van deze wet en bij de verdere modernisering van het staatsnoodrecht en de Wet veiligheidsregio's, zowel de veiligheidsregio's als het Veiligheidsberaad nauw zult betrekken.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en kijken uit naar uw inhoudelijke reactie.

Met vriendelijke groet,

A.W. Kolff

Voorzitter Veiligheidsberaad Voorzitter Veiligheidsberaad